

páv - gréc. taós; lat. pavus; čín. kchung-čchio

-*kresťanský symbol* nesmrteľnosti (zrejme odkaz na *fénixa*), symbol *vzkriesenia* tela; forma *christogramu*; sprievodný motív *oranta*; *páv* spolu s *orlom* a *levom* aj atribút *Pýchy* (pozri *Superbia*); pozri *Héra*, *Arges*, *Barbora*; *Kuan-jin*; *atribúty*, *symbols*, *alegórie* a *prírovnania*

www: *páv* symbolizuje Krista, nesmrteľnosť, raj, ale také *pýchu* alebo *prepych*; objavuje sa tiež ako symbol štátov, miest a obcí (štatutárne mesto Opava vo svojom modernom logu inšpirovanom legendou o dvoch kupcoch, ktorí sa handrkovali „o páva“); *páv* je jedno z 88 súhvezdí modernej *astronómie*; zaviedli ho holandskí moreplavci Pieter Dirkszoon Keyser a Frederick de Houtman; Johann Bayer ho v roku 1603 zobrazil vo svojom atlase Uranometria a pomohol tak k jeho rozšíreniu

Baleka: pôvodne žil divoko v indických lesoch, ale pre svoje nádherné perie chovaný aj v palácových záhradách; Indovia verili v existenciu zlatého páva, ktorý mohol priniesť nesmrteľnosť tomu, kto zje jeho mäso; v *budhizme* sa stal *slnečným symbolom* (pozri ďalej *symbols* *budhistické*): oko jeho pier stotožňované so vševidiacim okom *slnka*; osobitne keď *páv* niesol v zobáku *hada* znamenajúceho temné prírodné sily; *Buddha* sám je zobrazovaný ako *pávi kráľ* sediaci na *pávovi*, ktorého perie tvorí *aureolu*; v Grécku bol *páv* chovaný od 5.st.pr.Kr. ako domáce zviera, ale tiež ako posvätný vták v *Hérinom* chráme na Same, ktorý bol najväčším *heraikonom* (8.st.pr.Kr.); *páv* bol *Hériným atribútom* (reliéfy *mincí*; pozri *grécke mince*; *Arges*), zrejme pre oká pier, nakoľko podľa *Homéra* bola *Héra* voľoká a modrooká (zasvätená jej *krava*); strata a nové získanie pier viedlo k tomu, že sa *páv* stal tiež symbolom *jari*; v rímskej *antike* bol symbol páva prenášaný z *Héry* tiež na cisárovnú, ktorá bola zbožštená rovnako ako cisár, ktorý si prisvojoval atribút *orla* (atribút *Dia*, manžela *Héry*, vladára *bohov Olympu*); týmito vtákmi boli cisár a cisárovná prenesení do neba; v *kresťanstve* je zmyslová krása páva stavaná do protikladu duchovnej krásy asketického života, nádhery pávich pier v morálnom zmysle prehodnotená v symbol pominateľnosti sveta, márnosti a márnivosti; z niekdajšieho významu prežíva v symbole pávieho oka význam večného slnka a *večnosti*; v tomto význame sa objavuje pávie pero, prípadne *páv* vo výjavoch *narodenia Pána*; sto očí pávieho chvosta znamená aj vševidiacu *cirkev*; v umení *katabomb* bol *páv* súčasťou záhradných idyl, ktoré v ranom kresťanstve boli ponímané ako nebeské záhrady (pozri *rajská záhrada*), v ktorých *páv* predstavoval večnú jar nového posmrtného života; dôvodom použitia motívu páva v kresťanských *kaplnkách* je zrejme vo význame duchovnej obnovy, novej jari, do ktorej pokrtenec vstupuje *krstom*; v umení je *páv* častým motívom maľby vejárov, ktoré sú tiež *liturgickým* náradím; jestvuje aj povera, že krv páva zaháňa *démonov*; pozri *kresťanské symbols*

Hall: z presvedčenia zastávaného v antike, že jeho mäso sa nikdy nepokazí, stal sa *páv kresťanským symbolom* nesmrteľnosti a Kristovho *vzkriesenia* (pozri aj *zmŕtvychvstanie*); práve s týmto významom sa objavuje vo scénach *narodenia Pána*; je atribútom *Junony*, pre ktorú *amoreti* zbierajú „oči“ z jeho chvosta; tiež personifikovanej *Pýchy* ale aj sv. *Barbory*; pozri *vianočné menu*

Biedermann: cez Babylóniu, Perziu a Malú Áziu sa dostal na ostrov Samos (pozri *heraikón na Same*), kde bol zasvätený bohyni *Hére*; v Aténach 5.st.pr.Kr. bol ukazovaný za poplatok ako exotická rarita; v 2.st.pr.Kr. v Ríme posvätným vtákom bohyně *Juno*; v západných krajinách považovaný za hubiteľa *hadov* a blýskavé farby jeho chvostových pier boli hadími jedmi premenenými na slnečnú substanciu; v Indii často *jazdeckým zvieraťom* bohov; v islamskom svete *páv* symbolom *kozmu* alebo *slnka* a *mesiaca* (pozri *luna*); pozitívny význam páva aj v kresťanstve: verilo sa, že jeho mäso nepodlieha skaze (symbol *Krista* v hrobe) a periodické vypadávanie a narastanie nového peria symbolom obnovy a *zmŕtvychvstania*; kresťanstvo prebralo aj antickú vieru, že pávia krv zaháňa *démonov* > *páv* sa často zjavuje na zobrazení *narodenia Krista* v *Betleheme*; dva pávy pijúce z jedného *kalicha* symbolizovali duchovné znovuzrodenie a *cherubín* (*anjel*) mal štyri krídla pávich pier; oká pávich pier považované za symbol božej vševidičnosti a pávie mäso za posilňujúci pokrm pri chorobách až do novoveku; negatívnu interpretáciu nachádzame v ranokresťanskom texte *Physiologus*: *páv* pyšne predvádza a obdivuje sám seba, keď pozrie na svoje nohy, zaškrieka od zlosti, lebo sa nehodia k jeho výzoru; symbolický výklad znie: keď kresťan vidí svoje prednosti, môže jasať od radosti; keď uvidí svoje nohy, čiže nedostatky, musí sa s nárekom obrátiť k Bohu a znenávidieť nespravodlivosť tak, ako *páv* svoje nohy; iba tak sa môže objaviť pred nebeským ženíchom ako spravodlivý; z toho vyplýva bežný symbolický význam páva, ktorý sa v stredovekých *bestiároch* uvádza ako symbol samofúbnosti (pozri

Superbia, pýcha) a prepychu (pozri *Luxuria, márnotratnosť*); na barokových zobrazeniach *krížovej cesty* Kristus odpýkava za ľudí hriech pýchy, ktorá je znázornená v podobe páva; pre minnesängrov bol páv stelesnením a koncentrátom nadmernej pýchy; pozitívny význam páva prevzala Čína z Indie (bohyňa *Sarasvatí* jazdila na pávovi), *Indra* sedel na *pávom tróne*; v Číne páv stelesňoval *krásu* a *dôstojnosť*, zaháňal zlé sily a pri pohľade na pekné ženy tancoval; pávie perá boli odznakom mandžuských cisárov a dávali sa do váz; pávy sa chovali vo veľkých okrasných záhradách, tzv. vnútorných dvoroch; v *alchymistických* predstavách páví chvost symbolizoval naznačenú premenu nižšej substancie na vyššiu, inde zase neúspešný proces, ktorého výsledkom bola škvara; v *heraldike* sa páv vyskytuje len zriedka (pozri *heraldické figúry*), pričom sa zdôrazňovala jeho pozitívna symbolika (znovuzrodenie, nádhera)

Heinz-Mohr: skôr ako sa stal páv symbolom márnomyseľnosti, bol chápaný predovšetkým vďaka svojmu okrúhlemu chvostu ako symbol slnka; rovnako v ranom kresťanstve nájdeme narážky na slnečný kotúč alebo hviezdnu klenbu, ktorá pripomína rozťahnutý chvost; viac sa však presadil iný symbolický význam; podľa Plínia staršieho stráca páv na jeseň všetko perie a na jar mu narastá nové; v tomto tvrdení videli kresťania symbol vzkriesenia tela, k čomu prispelo tvrdenie sv. *Augustína* o tom, že pávie mäso nepodlieha skaze; v tomto duchu treba chápať vyobrazenie páva v katakombách, *sarkofágoch*, reliéfnych doskách, *náhrobných kameňoch*, *epitafoch* aj *mozaikách*; často proti sebe stoja dva pávy pijúce z *eucharistického* kalicha alebo z nádoby symbolizujúcej živú vodu; tú istú symboliku majú zoskupenia pávov a *paliem*; v *byzantskom umení* sa vyvíjali ďalšie štylizácie symbolu páva; podľa legendy páv ukázal sv. *Liborovi* do Paderbornu, preto sa objavuje na jeho vyobrazeniach

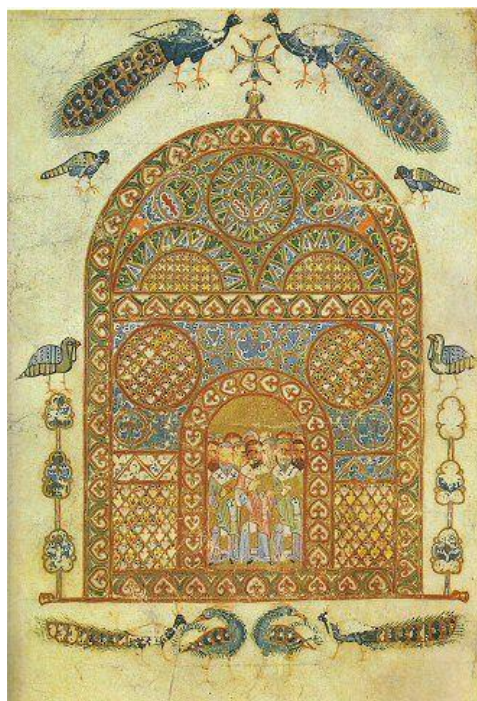
Expres: tajomstvo jedinečnej hry farieb chvosta pávov odhalili čínski vedci; príčinou nie sú iba *farebné pigmenty* na perách, ale aj ich mikroskopická štruktúra; jemné konce pávieho pera vytvárajú krištáľovú vrstvu; denné svetlo dopadajúce na pero sa cez túto vrstvu láme (pozri *spektrum, lom svetla*) a pomáha vytvárať farebný obraz; základnými zložkami pávích pier sú farbivo melanín a bielkovina keratín, ktoré sú prítomné aj v ľudskej koži a vlasoch; farba svetla, ktoré prechádza perím, sa mení podľa vzdialenosti melanínových častíc; čím je kryštálová vrstva hrubšia, tým viac sa miešajú farby a menia sa

-v súvislosti s heslom *christogram*: christogram spájaný aj so symbolom *holubice*, *ryby* (pozri *ichthus*), páva, *lode* apod.

-v *hinduistickom umení* zobrazovaný páv ako *jazdecké zviera* (pozri *váhana*) boha *Murugana*

https://www.google.sk/search?q=Bat+bestiar+medial&espv=2&biw=1833&bih=995&tbm=isch&imgil=VwpsrIvx2lPyM%253A%253BSuxr9ePprCBv0M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.pinterest.com%25252Fanneunice%25252Fbestiary%25252F&source=iu&pf=m&fir=VwpsrIvx2lPyM%253A%252CSuxr9ePprCBv0M%252C&usg=__ZBgeRPrBuED3KV1csb8S-WZ16pg%3D&ved=0CGMQyjc&ei=Vx5GVKPiHcrao3sgogC#facrc=&imgdii=&imgrc=AbU4iuAm3tAGyM%253A%3B71DYiNFpUAm3uM%3Bhttp%253A%252F%252Fmedia-cache-ak0.pinimg.com%252F736x%252F3e%252F02%252Faa%252F3e02aa27b8d3c123e02ba1bbf0292811.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.pinterest.com%252Fpin%252F370069294352146249%252F%3B700%3B758

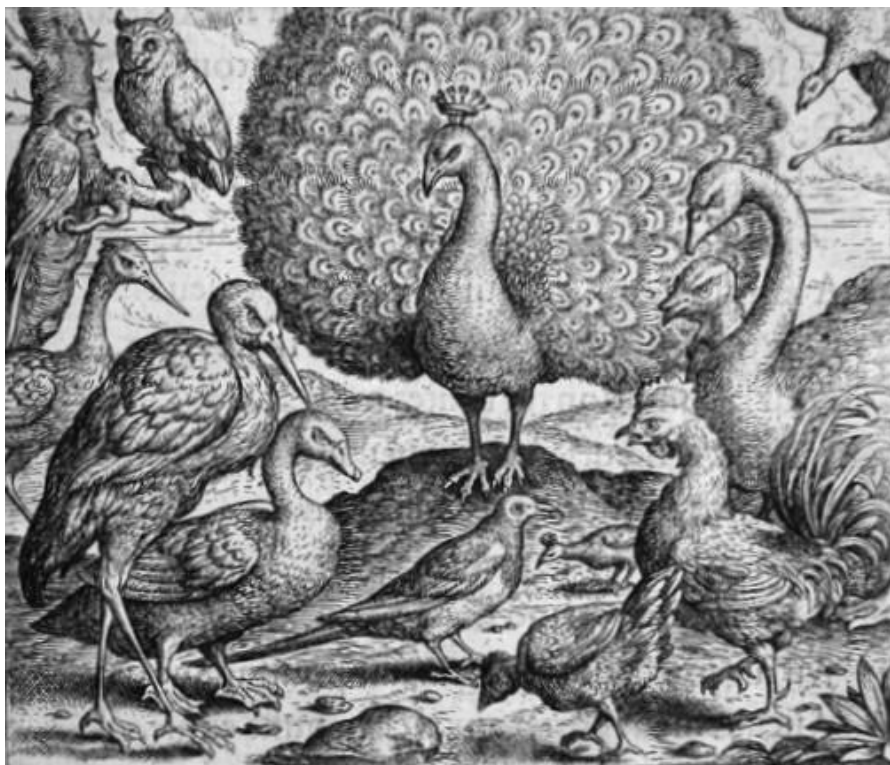




Páv (freska z Oplontis, Taliansko)
Izbornik Sviatoslava (1073)



Páv (mozaika z kostola Chora v Istanbule, Turecko, 1315-1320)



M. Gheeraerts St.: Páv a straka (lept, Ezopove bájky, 1567)



J. Matham podľa H. Golziusa: Superbia (zo série Neresti, 1587)



M. D'Hondecoeter: Vtáky pri balustráde (1670)



M. D'Hondecoeter: Pávy (1683)



F. Snyders: Zátišie s vinotékou (1610-1620)



P. de Vos: Bitka páva a kohúta (17.st.)



P. Casteels III.: Zoskupenie vtákov v klasickom parku (1719)



P. Lastman: Juno pristihla Jupitera s Ió (1618)



Anonym: Zuzana a starci (17.-18.st.)



Nasledovník P. Casteelsa III.: Páv obklopený holubmi, kurčatami a vodným vtáctvom v zámockom parku (18.st.)



L. F. Leighton: Dievča kŕmi pávy (19.st.)



J. Whistler: Rajský dvor (19.st.)



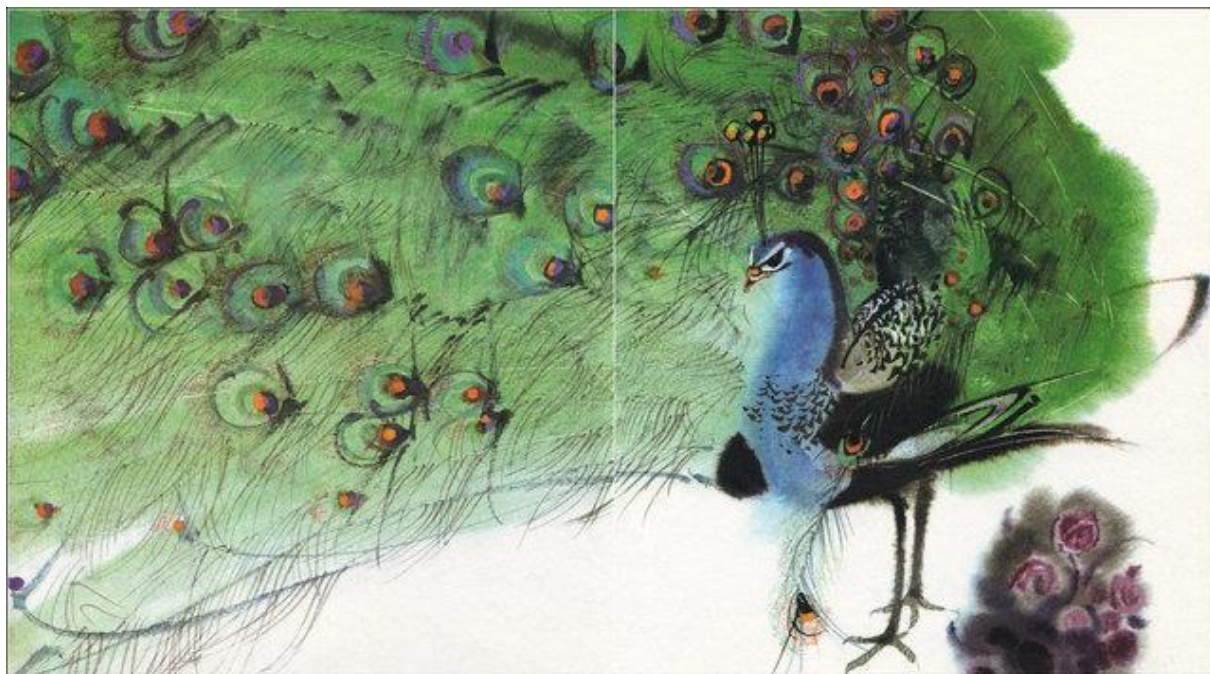
Issa: Vtáky (emailové farby, tingatinga)



R. R. Varma: Boh Murugan so svojimi manželkami, pávom váhana (okolo 1910)



J. Lada: Ilustrácia k riekanke



M. Hanák: Páv (akvarel, ilustrácia)



M. Primačenko: Páv a krokodíl (1937)



Tradičný čínsky drevorez (20.st.)

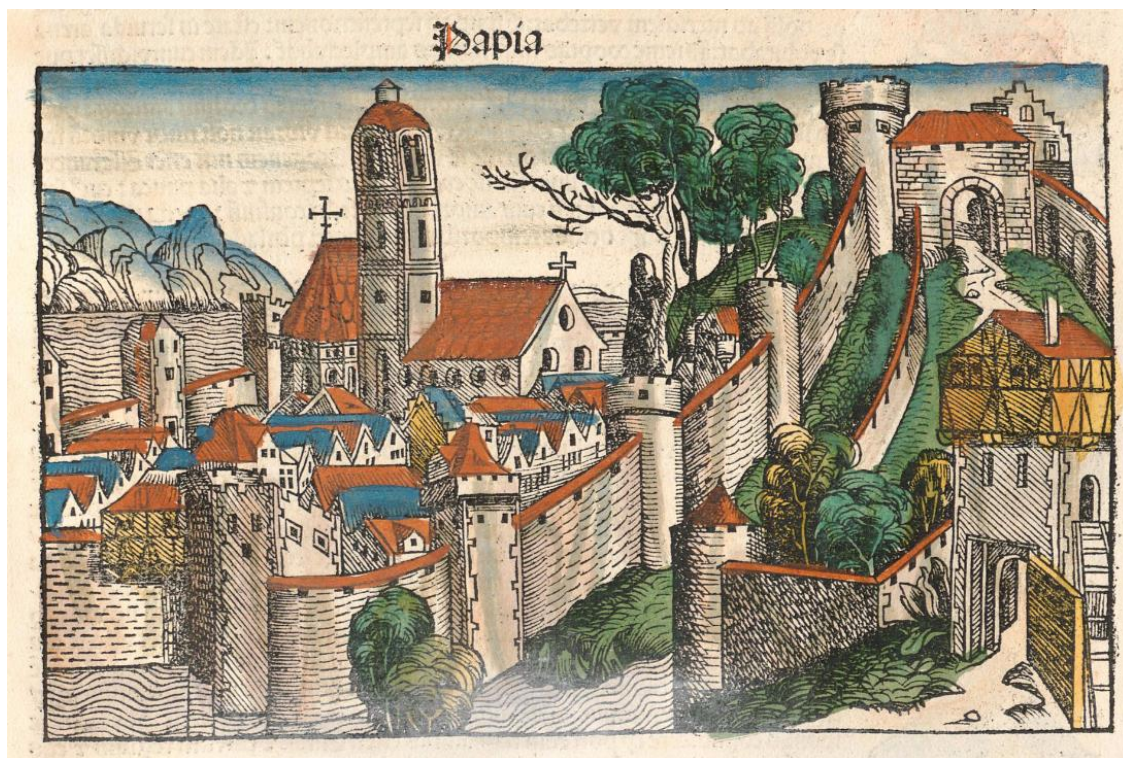
pavement art - street art

pavéza - stredoveký veľký strelecký *štít* obdĺžnikového tvaru zužujúci sa smerom dolu; v 15.st. slúžila pechote na obranu strelcov; vyrábaná z dreva, niekedy potiahnutá *pergamenom* a často zdobený maľbou; pavéza nie je štítom užívaným v *heraldike* (výnimkou pavéza *husitov* užívaná v štátnom znaku československého socialistického štátu)

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Huszit%C3%A1k>

Pávia - mesto v talianskom regióne Lombardia, na rieke Ticino, neďaleko jej sútoku s riekou Pád; je vzdialená asi 35 km od *Milána*; v 7.st. vypukol v Pávii mor (obraz J. Lieferinxa); pozri *Pisanello*; *Taliansko*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Pavia>



M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Pávia (kolorovaný drevorez, Norimberská kronika, 1493)



J. Lieferinx: Sv. Šebastián sa prihovára za mŕtveho na mor



J. Patinir: Bitka o Páviu (1530)

Pávi trón - symbol vladárskej moci (na pávom tróne sedel boh *Indra*) Veľkého *Mogula* Šahdžahána I. (1628-1658); roku 1737-39 pri plienení Delhi (Dillí) Peržanmi, dal ho vladár Nádi Šáh preniesť do Perzie; trón postavený 1628, zdobený zlatom, *drahokamami* a perlami; ukážka *mughalského umenia*, známa z *miniatur islamských*

pávia kytica - *kytica pávia*

pavián - pozri *obelisk* (Cox)

www v súvislosti s heslom *Thowt/ Thovt/Thoth*: bol považovaný za jedného z najdôležitejších božstiev z egyptského panteónu; v umení, bol často predstavovaný ako muž s hlavou *ibisa* alebo paviána, zvierať, ktoré mu boli zasvätené

-v súvislosti s heslom *sv. Krištof*: je známy tým, že preniesol Krista cez divú rieku, a preto je patrónom všetkých *pútnikov*; na byzantských *ikonách* býva zobrazovaný s *psou* hlavou; podľa niektorých prameňov sa narodil v severnej Afrike v oblasti dnešnej Líbye; pokrstil ho *apoštol Peter* a pre svoju vieru bol umučený; pretože pochádzal z miest, ktoré vtedy Gréci a Rimania označovali ako krajinu *kanibalov* a ľudí s psími hlavami, býva vo východnej *ikonografii* zobrazovaný so *psou* hlavou; táto legenda zo severnej Afriky je považovaná za pôvodnú; výrazom „ľudia s psími hlavami“ boli myslení tunajší paviáni



Thovt ako pavián (1400 pr.Kr.)



Thovt ako pavián

pavilón - 1.pôvodne stan z voľne zavesených *tkanín*

2.menšia prízemná stavba o jednej miestnosti, zvyčajne *centrálneho* pôdorysu, zvonku aj vnútri zdobená, buď ako súčasť väčšieho stavebného celku (zakončenie krídiel) alebo samostatná záhradná budova (najmä v 16.st.); pozri *gloriet*, *záhradná architektúra*, *architektúra*; *japonské umenie*: obdobie *Muromači*; *japonská záhrada*

3.malá stavba ľahkej konštrukcie na špeciálne účely (výstavy, predaj); pozri *galéria*, *výstavníctvo*

4.zastrešený priestor nad hlavnou *rímsou* *zámku* alebo *paláca*

pozri *tetrapylón* 2, *záhradná architektúra*, *anglický* a *francúzsky park*, *islamská záhrada*; *japonská záhrada*; *tokonoma*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Montpellier>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pavilon>



Pavilón Peyroux v Montpellier (Francúzsko)

pavilón záhradný - záhradný pavilón

pavilón nárožný - nárožný rizalit barokového zámku s vlastnou strechou

Pavla Rímska - (†404); svätica a *púštna matka*; stredoveká mníška; pochádzala z bohatej senátorskej rodiny, ktoré odvodzovali svoj pôvod od *Agamemnona*; v mladom veku bola vydatá za šľachtica Toxotiusa, s kým mala štyri dcéry, Blaesillu, Paulinu, Eustochiu a Rufinu; okrem toho aj syna Toxotiusa; Hieronymus o nej píše, že viedla luxusný život; keď ovdovela, začala sa viac zaujímať o náboženstvo a pod vplyvom sv. Marcely a jej skupiny sa stala nadšenou členkou ich polo kláštorného spôsobu života; v roku 382 sa stretla s Hieronymom, ktorý prišiel do Ríma so sv. Epiphaniom a biskupom Paulinom z Antiochie; vzdelaná Paula pomáhala Hieronymovi s jeho prekladom Biblie z hebrejčiny a gréčtiny do latinčiny; spolu so svojou dcérou Eustochiou kopírovali práce pre ich obeh medzi čitateľmi; anekdota z 12.st. hovorí, že nepriatelia Hieronyma vyhнали z mesta, lebo mal vedľa svojho lôžka ženské šaty; keď sa v noci zobudil, aby sa zúčastnil *matutina*, bezmyšlienkovite si dal na seba ženskú róbu; bol teda obvinený z toho, že mal ženu v posteli; súčasne je prameňom pochybností o vzťahu medzi Pavlou a Hieronymom; pozri *mních, púštne matky, kresťanskí svätci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Paula



M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Paula Rímska (Norimberská kronika, 1493)



F. Zurbarán: Sv. Hieronymus, Pavla Rímska a sv. Eustochia (1638-1640)

pavlač - 1.vodorovná konštrukcia z vonkajšej strany budovy, umiestená na *krakorcoch*, otvorená alebo krytá; pozri *palác hradný*
2.*ochodza*, z ktorej sa vstupuje do jednotlivých bytov *činžiaka*, podopretá kamennými *krakorcami* alebo železnou konštrukciou; otvorená alebo presklená; nájomné pavlačové domy sa stavali najmä v období *romantizmu* (Dudák); pozri *interiér*; *koldom*



G. W. Bellows: Cliff Dwellers (1913)